

Практична значущість роботи полягає у можливості інтеграції розробленого модуля у системи моніторингу мережевого трафіку та браузерні розширення для превентивного блокування підозрілих ресурсів у режимі реального часу. Це сприятиме підвищенню рівня кіберзахисту як окремих користувачів, так і корпоративних інформаційних систем.

Отже, автоматизований URL-аналіз на основі методів машинного навчання є ефективним інструментом виявлення підозрілих вебресурсів. Перспективним напрямом подальших досліджень є розширення ознакового простору за рахунок аналізу WHOIS-даних та сертифікатів SSL, а також тестування моделей на більш різноманітних та актуальних наборах даних.

Розвиток інформаційних технологій та глобалізація інтернет-простору зумовили стрімке зростання кількості вебресурсів, серед яких значну частку становлять шкідливі та підозрілі сайти. Автоматизований відбір таких ресурсів у масивах URL-даних є актуальним науково-практичним завданням у сфері кібербезпеки. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах постійного зростання кількості фішингових атак, спрямованих на викрадення конфіденційної інформації користувачів, зокрема облікових даних, банківських реквізитів та персональних даних.

Додатково варто враховувати такі фактори, як вік домену, наявність SSL-сертифіката, а також частота появи URL у чорних списках, що може значно підвищити точність моделей. Крім того, перспективним є застосування методів глибокого навчання для автоматичного вилучення ознак.

Список використаних джерел

1. Sahoo D., Liu C., Hoi S. C. H. Malicious URL Detection using Machine Learning: A Survey. arXiv preprint arXiv:1701.07179. 2017. 18 p.
2. Mamun M. S. I., Rathore M. A., Lashkari A. H. et al. Detecting Malicious URLs Using Lexical Analysis. *Network and System Security*. 2016. P. 38–55.
3. Le A., Markopoulou A., Faloutsos M. PhishDef: URL Names Say It All. IEEE INFOCOM. 2011. P. 191–195.
4. Blum A., Wardman B., Solorio T., Warner G. Lexical Feature Based Phishing URL Detection Using Online Learning. Proceedings of the 3rd ACM Workshop on Artificial Intelligence and Security. 2010. P. 54–60.

Ступак Аркадій Володимирович, курсант НАВС

Науковий керівник – **Гусєва Катерина Анатоліївна**, доцент кафедри поліцейської діяльності НАВС, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВІЙСЬКОВИЙ ОБОВ'ЯЗОК І МОБІЛІЗАЦІЮ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

На сьогоднішній день питання мобілізації та відповідальності за порушення її правил є одним з основних та першочергових питань, які постали перед українським суспільством, оскільки за весь час воєнного стану інтенсивність застосування норм, що передбачають адміністративну відповідальність за порушення законодавства про військовий обов'язок та мобілізацію постійно зростає. Так лише за 2025 рік було відкрито понад 28 тисяч проваджень за порушення правил мобілізації [3].

Сьогодні в Україні за порушення правил мобілізації передбачається кримінальна відповідальність та адміністративна відповідальність за ст. 210, 210-1 КУпАП[1]. Адміністративна відповідальність є первинним механізмом реагування держави на порушення законодавства про військовий обов'язок та мобілізацію, через що в межах даного дослідження доцільним буде розглянути саме адміністративну відповідальність.

Це питання неодноразово привертало увагу ряду науковців, які намагалися дати на нього відповідь. Зокрема, В. М. Братковський у своїх дослідженнях зазначав, що розвиток інституту адміністративної відповідальності у сфері мобілізації безпосередньо залежав від змін безпекової ситуації та посилення ролі держави у сфері оборони [4, с. 215–217]. Однак його дослідження стосуються скоріш історичного розвитку, а більш практичний підхід простежується у працях О. С. Володавської, яка дослідила процес розмежування

адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення правил мобілізації. Так досліджуючи це питання вона зазначила, що кримінальна відповідальність за ст. 336 КК України потребує встановлення прямого умислу на ухилення від військової служби, тоді як адміністративна відповідальність за ст. 210-1 КУпАП може наставати навіть унаслідок недбалого виконання правил військового обліку [5, с. 67–78].

Отже, виходячи з аналізу наукових праць вище згаданих дослідників, можна прийти до висновку, що, попри наявність достатньо великої кількості досліджень на цю тему, всі вони не враховують проблеми, що виникають перед правозастосуванням адміністративної відповідальності у сфері мобілізації роблячи його недостатньо розкритим на сьогоднішній день. Тож у межах даного дослідження доцільно зосередити увагу саме на проблемах правозастосування адміністративної відповідальності у сфері мобілізації.

В процесі доказування вини особи у справах, пов'язаних із порушенням законодавства про мобілізацію, важливим є підтвердження передусім факту належного повідомлення особи про її обов'язки. Таким підтвердженням є вручення повістки, або іншого повідомлення. Однак вже на цьому етапі виникає ряд проблем. У багатьох випадках якщо в матеріалах справи немає особистого підпису особи, довести факт ознайомлення вкрай важко. Тому за умови неналежного повідомлення, довести факт порушення законодавства про військовий обов'язок в такій ситуації дуже важко.

Тому повістка має надаватися особі особисто під підпис, а не через пошту чи SMS. А в таких ситуаціях суд просто скасовує постанови ТЦК про штрафи, якщо доведено, що повістка не була вручена особисто під підпис. Це свідчить, що система доказування у справах про адміністративні правопорушення у сфері мобілізації є недостатньо ефективною, що сильно впливає на процес притягнення до відповідальності правопорушників [6].

Ще однією проблемою є неоднорідність судової практики, що проявляється у різному підході судів до оцінки однакових обставин справи. Зокрема, суди по-різному трактують питання належності вручення повістки: в одних випадках достатнім визнається лише особисте вручення під підпис відповідно до Постанови №560[2], тоді як в інших допускається підтвердження повідомлення особи сукупністю доказів навіть за відсутності підпису.

Окрім того законодавство за порушення правил військового обліку та мобілізації передбачає як адміністративну, так і кримінальну відповідальність за ухилення від призову під час мобілізації [6]. Основним критерієм їх розмежування є характер діяння та наявність умислу на ухилення.

Адміністративна відповідальність передбачається, зокрема, за неявку для уточнення даних або неповідомлення про зміну місця проживання чи сімейного стану, тоді як кримінальна відповідальність застосовується у випадках, коли особа після проходження ВЛК та отримання повістки на відправку не з'являється до збірного пункту або відмовляється від повістки. Водночас встановлення умислу є складним процесом, через що однакові за своєю суттю дії можуть кваліфікуватися по-різному як адміністративне або кримінальне правопорушення, що створює ризик неоднакового застосування норм права правоохоронними органами та судами. Для вирішення зазначених проблем доцільно визначити чіткі критерії поважних причин неявки, що дозволить зменшити ризик довільного трактування окремих ситуацій. Важливим кроком також є вдосконалення процедури повідомлення особи про її обов'язки шляхом запровадження чітких стандартів вручення повісток із обов'язковою фіксацією факту ознайомлення.

Також доцільним є уточнення критеріїв розмежування адміністративної та кримінальної відповідальності, зокрема щодо встановлення умислу на ухилення від мобілізації, що дозволить уникнути помилок у кваліфікації діянь. Важливим напрямом вдосконалення може стати і цифровізація процесу повідомлення через електронні державні сервіси та додаток «Резерв+».

Отже, як видно з проведеного дослідження, проблеми реалізації адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері мобілізації та військового обов'язку дійсно існують і є серйозною проблемою загальної системи притягнення до відповідальності за дане правопорушення. Однак ці проблеми не є невідиримими, а лише потребують звернення до них більшої уваги.

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 груд. 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
2. Про затвердження Порядку проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період : постанова Кабінету Міністрів України від 16 трав. 2024 р. № 560. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/560-2024-п>.
3. Від початку року ТЦК відкрили понад 28 тисяч проваджень за порушення військового обліку – Оpendatabot // Суспільне Новини. URL: <https://suspilne.media/1051309-vid-pocatku-roku-tck-vidkrili-ponad-28-tisac-provadzen-za-porusenna-vijskovogo-obliku-opensdatabot/>.
4. Братковський В. М. Адміністративна відповідальність у сфері мобілізації: історико-правовий аспект. *Право і суспільство*. 2024. № 8. С. 215–217. URL: https://lsej.org.ua/8_2024/50.pdf.
5. Володавська О.С. Проблеми розмежування адміністративної та кримінальної відповідальності у сфері мобілізації. *Науковий вісник*. URL: <https://dspace.univd.edu.ua>.
6. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері військового обліку: науково-практичний аналіз. URL: <https://kmrada-unba.org>.

*Тарнаруцька Ангеліна Вікторівна, курсант НАДПСУ імені Богдана Хмельницького;
Царенко Сергій Іванович, доцент кафедри теорії права та кримінально-процесуальної діяльності НАДПСУ імені Богдана Хмельницького, кандидат юридичних наук, доцент*

ВЗАЄМОДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ПРОТИДІІ ЗАГРОЗАМ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Взаємодія правоохоронних органів у протидії загрозам національній безпеці України має не декларативне, а практичне значення. Конституція України визначає людину, її життя і безпеку найвищою соціальною цінністю, а захист суверенітету і територіальної цілісності – справою всього Українського народу [1, ст. 3, 17]. Закон України «Про національну безпеку України» розкриває національну безпеку як захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів від реальних і потенційних загроз [2, ст. 1]. Тому правоохоронна взаємодія є не окремою службовою процедурою, а способом забезпечення стійкості держави.

Сектор безпеки і оборони за законом охоплює сили безпеки, сили оборони, оборонно-промисловий комплекс, а також громадян і громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки [2, ст. 12]. Така конструкція показує, що жоден орган не може самостійно охопити всі загрози. Диверсійна діяльність, тероризм, корупція, організована злочинність, незаконне переміщення зброї чи інформаційні операції зазвичай виникають на межі кількох сфер. Через це протидія їм потребує не механічного передання матеріалів, а попереднього обміну інформацією, спільного оцінювання ризиків і погодженого плану дій.

Національна поліція України забезпечує публічну безпеку і порядок, охорону прав і свобод людини та протидію злочинності [3, ст. 1–2]. Служба безпеки України є державним органом спеціального призначення з правоохоронними функціями, що забезпечує державну безпеку, протидіє розвідувально-підбивній діяльності, тероризму й іншим діям, які створюють загрозу життєво важливим інтересам України [4, ст. 1–2]. Закон прямо передбачає її взаємодію з правоохоронними та іншими державними органами України [4, ст. 17]. У період воєнного стану така взаємодія посилюється, оскільки Генеральний штаб Збройних Сил України організовує керівництво правоохоронними органами під час виконання заходів правового режиму воєнного стану [5, ст. 14].

Науковий підхід до цієї проблеми підтверджує, що національна безпека є системою, у якій мають значення не тільки суб'єкти, а й їхні повноваження, компетенція та взаємоузгоджена діяльність [6, с. 25]. Саме тому взаємодія повинна мати кілька рівнів. На правовому рівні важливо розмежувати компетенцію органів. На організаційному – створювати оперативні штаби, міжвідомчі групи та спільні алгоритми реагування. На інформаційному – забезпечувати своєчасний обмін даними й захищені канали комунікації. На процесуальному – правильно оформляти результати спільної роботи, щоб вони могли бути використані у кримінальному провадженні.